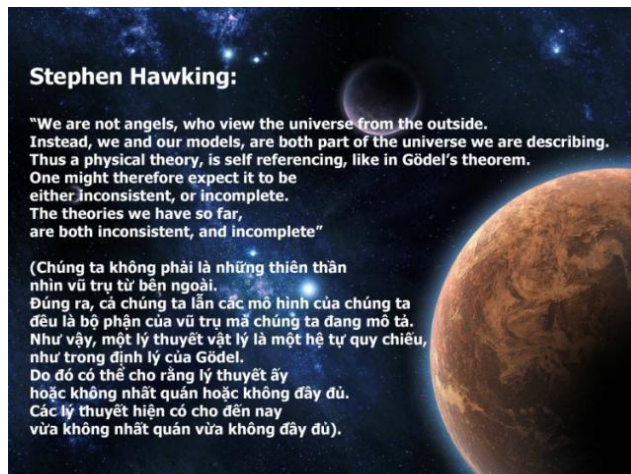

Vũ Trụ trong vũ trụ

Lê Huy Trứ

Nhà khoa học nổi tiếng nhất hiện nay là Stephen Hawking cũng có bài thuyết trình nhan đề “Gödel & The End of Physics” (Gödel & Sự kết thúc của Vật lý.) Ý kiến chủ yếu của ông có thể được gói gọn trong tám ảnh dưới đây.

Gödel & Sự kết thúc của Vật lý, Stephen Hawking

Stephen Hawking đã tái khám phá những gì đã dạy trong kinh Duy Ma Cật của Phật Giáo Đại Thừa về vũ trụ trong hạt cải. “Vũ trụ trong vỏ hạt dẻ (The Universe in a Nutshell) là một trong những đầu sách do Stephen Hawking viết về chủ đề vật lý lý thuyết. Nó giải thích cho người đọc về nhiều vấn đề liên quan tới các nghiên cứu của các Giáo sư Toán học Lucas trong quá khứ, tỉ như Thuyết không đầy đủ của Gödel và màng P (một phần của thuyết siêu dây trong vật lý lượng tử.) Nó cũng mô tả về lịch sử hình thành và các nguyên lý của vật lý hiện đại. Ông dẫn dắt người đọc đến những sự kiện xảy ra đằng sau những most intellectual tales khi ông cố gắng,

*kết hợp thuyết tương đối rộng của Einstein và các ý tưởng của Richard Feynman về đa lịch sử thành một thuyết thống nhất hoàn chỉnh mô tả mọi thứ xảy ra trong vũ trụ. " Stephen Hawking đã mô tả quá trình tìm hiểu tính chất của vũ trụ rộng lớn bằng khái niệm lịch sử của vũ trụ trong thời gian ảo diễn ra như thế nào. Cái vũ trụ trong thời gian ảo đó là một hình cầu nhỏ bé và hơi bẹt, nó giống như cái vỏ hạt của Hamlet, tuy nhiên, cái hạt này lại giải mã được tất cả mọi thứ xảy ra trong thời gian thực. Do vậy, Hamlet có thể đúng. "Ta có thể **tôi** bị giam trong một vỏ hạt. Và tự coi mình là hoàng đế của khoảng không vô tận..." (nguyên văn: I could be bounded in a nutshell. And count myself a king of infinitive space...) Shakespeare, Hamlet, hồi 2, cảnh 2. "Vũ trụ trong vỏ hạt dẻ" là tác phẩm đạt Giải Aventis dành cho Sách Khoa học năm 2002 và đã bán được hơn 10 triệu ấn bản trên thế giới. Nó thường được xem là phần tiếp theo của tác phẩm nổi tiếng Lược Sử Thời Gian (A Brief History of Time) được ấn hành năm 1988." (Wikipedia)*

Lời thơ dưới đây của William Blake đượm màu thiền ngôn của kinh điển Phật Giáo với khái quát thực tại hiện hữu, trân quý trước cái đẹp của vô lượng vũ trụ. Nhưng tất cả đều là mong manh, nhỏ bé như hạt cải, vô thường trong một sátna.

*Để thấy Thế giới trong một Hạt cát
Và Thiên đường trong một Đóa hoa dại,
Hãy giữ Vô lượng trong lòng tay
Và Thiên thu trong một tiếng đồng hồ.*

*

*To see the world in a Grain of Sand
And a Heaven in a Wild Flower
Hold Infinity in the palm of your hand
And eternity in an hour.*

William Blake (British Poet, 1757-1827)

Trong bài Năm Trong Hạt Cải, Nhật Chiêu viết, “Càn khôn có thể cầm nắm, nhật nguyệt có thể thu nhỏ. Đời sống vũ trụ có thể mang theo bên mình trên bước đường vân du như một hành trang nhỏ nhỏ và rất nhẹ. Và ta cảm thấy càn khôn, nhật nguyệt nở rộ quanh ta như hoa cỏ trên đồng. Và chân lông, tơ tóc của ta rung động với thế giới, với mười phương...”

Tương tự, ở Việt Nam, vào thời Lý, thiền sư Khánh Hỷ (1067-1142,) người huyện Long Biên, thụ giới nơi thiền sư Bản Tịnh ở chùa Chúc Thánh. Ông được vua Lý Thần Tông phong làm Tăng thống. Bài thơ tinh diệu của Thiền sư Khánh Hỷ (ý nghĩa vui mừng) ngát lòng giác ngộ làm ta cảm thấy vũ trụ, càn khôn, nhật nguyệt nở rộ trong ta. Từ mỗi chân lông trong mỗi tế bào của chúng ta cùng rung động cùng một tần sóng với mười phương thế giới, và với vũ trụ vô biên nhìn trong hạt cải và đầu sợi lông cả một vũ trụ huy hoàng, tạm chuyển ngữ:

*Nhật nguyệt nằm trong hạt cải,
Càn khôn nấu tại đầu lông.
Ai hay phàm thánh, tây đông?
Hiện ra đại dụng trong lòng bàn tay.*

Nguyên ý như sau:

*Càn khôn tận thị mao đầu thượng
Nhật nguyệt bao hàm giới tử trung
Đại dụng hiện tiền quyền tại thủ
Thùy tri phàm thánh dữ tây đông.*

Dịch sát nghĩa: Cả càn khôn ở trên đầu một sợi lông. Cả nhật nguyệt chứa trong lòng hạt cải. Đại dụng hiện trước mắt như nắm tay ở tại cánh tay. Ai biết được đâu phàm thánh cùng với tây đông?

Trong kinh Duy Ma Cát, phẩm Bất Tư Nghì có đoạn, “Lấy núi Tu Di bỏ vào trong hạt cải, lấy nước bốn biển đổ vào chân lông.” Đây là công án mà cho đến ngày nay cũng ít người ngộ được ý

kinh. Chính vì thế mà Thứ sử Giang Châu là Lý Bột đời Đường, đọc sách nhiều đến nỗi được gọi là Lý Vạn Quyển, lên Lô Sơn tham vấn Hòa thượng Qui Tôn, “Kinh nói hạt cải chứa núi Tu Di là sao?” Hòa thượng hỏi lại, “Thế thì vạn quyển sách chứa trong đầu ông thế nào?” Lý Bột nghe thế bỗng đứng đạì ngộ.

Cho nên, hạt cải, hạt dẻ, nguyên tử chứa nhật nguyệt hay chứa núi Tu Di hay ngay cả vũ trụ thì cũng tựa như tâm hồn ta chứa vô vàn thanh sắc của đời sống.

Toàn văn bài thơ của Khánh Hỷ là lời đáp cho câu hỏi về sắc không của đệ tử Pháp Dung, ghi lại trong Thiền Uyển Tập Anh.

Một hôm, Pháp Dung hỏi, “Thấu đạt được sắc không, thì sắc là phàm hay thánh?”

Sư ứng khẩu đọc bài kệ:

Lao sinh hưu vấn sắc kiêm không
Học đạo vô như phỏng Tổ tông
Thiên ngoại mịch tâm nan định thể
Nhân gian thực quý khởi thành tùng
Cần khôn tận thị mao đầu thượng
Nhật nguyệt bao hàm giới tử trung
Đại dụng hiện tiền quyền tại thủ
Thùy tri phàm thánh dữ tây đông?

Chuyển ngữ toàn thể bài thơ:

Không sắc hỏi chi cho một Đạo à?
Tìm đến nguồn tông.
Ngoài trời tìm được tâm không?
Cũng như hương quý không trong cõi nhơ.
Nhật nguyệt nằm trong hạt cải
Cần khôn nấu tại đầu lông.

*Ai hay phàm thánh tây đông?
Hiện ra đại dụng trong lòng bàn tay.*

*Đại dụng hiện tiền quyền tại thủ, Đại dụng hiện ra huy hoàng trước mắt và có thể nắm trong nắm tay này. Đại dụng là cái huyền diệu của vô tận. Nhà thơ Blake nói, “Nắm vô tận trong lòng bàn tay” thì chẳng khác nào Khánh Hỷ thiền sư bảo, “Hiện ra đại dụng trong lòng bàn tay.” Bàn tay nắm lấy đại dụng cũng như nắm lấy mọi thứ có thể, cũng như buông bỏ mọi cái có thể. Vì một nắm tay không thể nắm giữ mãi. Đại dụng hay đại đạo luôn luôn hiện ra trước mắt. Bích Nham Lục còn ghi lời cổ nhân, “Tất cả càn khôn đại địa chỉ là cái chính mình.” Chúng ta sống với cái hiện tiền của đại đạo từng ngày, từng giờ và từng sát na. Thấy có hay thấy **không** là chuyện của ta. (Trích từ *Nằm trong hạt cải*, Nhật Chiêu)*

Đến đây thì chúng ta nhận thấy tinh túy của Kinh Hoa Nghiêm và Bát Nhã Ba La Mật Đa Tâm Kinh của Phật Giáo đã hoàn toàn sáng tỏ:

舍利子，色不異空、空不異色、色即是空、空即是色，受想行識，亦復如是

XÁ LỢI TỬ! SẮC BẤT DI KHÔNG, KHÔNG BẤT DI SẮC, SẮC TỨC THỊ KHÔNG, KHÔNG TỨC THỊ SẮC, THỌ, TƯỜNG, HÀNH, THỨC, DIỆC PHỤC NHƯ THỊ:

Vật chất không khác cái không, cái không không khác vật chất, vật chất tức là không, không tức là vật chất. Thọ, Tưởng, Hành, Thức cũng tương tự như vậy.

舍利子，是諸法空相，不生不滅、不垢不淨、不增不減。是故空中無色、無受想行識、無眼耳鼻舌身意、無色聲香味觸法、無眼界、乃至無意識界

XÁ LỢI TỬ! THỊ CHƯ PHÁP KHÔNG TƯỜNG, BÁT SANH BÁT DIỆT, BÁT CẦU BÁT TỊNH, BÁT TĂNG BÁT GIẢM, THỊ CỐ

KHÔNG TRUNG VÔ SẮC, VÔ THỌ, TƯỞNG, HÀNH, THỨC, VÔ NHÃN, NHĨ, TỶ, THIỆT, THÂN, Ý, VÔ SẮC THINH, HUƠNG, VỊ, XÚC, PHÁP, VÔ NHÃN GIỚI NÃI CHỈ VÔ Ý THỨC GIỚI:

Này Xá Lợi Phất! các pháp đều là hiển thị của tánh không: không sanh, không diệt, không dơ, không sạch, không tăng, không giảm; như vậy trong tánh không, không có Sắc, Thọ, Tưởng, Hành, Thức; không có mắt, tai, mũi, lưỡi, thân, ý; không có sắc, thanh, hương, vị, xúc, pháp, không có thế giới của hình tướng, màu sắc (nhãn giới) cho đến không có thế giới của tư tưởng ý thức (ý thức giới.)

Theo lời tựa của Hòa Thượng Thích Đức Niệm ở đầu mỗi cuốn trong bộ kinh Hoa Nghiêm do Thích Trí Tịnh dịch, "Kinh Hoa Nghiêm là bộ Kinh Đại Thừa, là vua trong các Kinh, với nội dung siêu việt tuyệt luân hùng vĩ, tráng lệ nguy nga, thể hiện Pháp thân, tư tưởng và tâm nguyện của Phật.

*Tâm là thực thể của vạn pháp. Tâm vọng thì vạn pháp hoạt hiện sai biệt, hình hình sắc sắc, trùng trùng duyên khởi, cái này có cái kia có và ngược lại, liên hệ ảnh hưởng lẫn nhau rối ren trong lưới đế châu. Tâm chơn thì pháp giới tánh với tâm là một, vạn vật đồng nhất thể. Trong Kinh Hoa Nghiêm, Đức Phật chỉ cho chúng sanh thấu rõ cội nguồn của xum la vạn tượng do mê thức vọng tưởng nghiệp duyên hình thành, các pháp hiện hành trong vũ trụ là huyền hóa, như hoa trong gương, như trăng dưới nước. Đó là tư tưởng của Kinh Hoa Nghiêm: **Tất cả vạn pháp trong pháp giới đều từ tâm sanh. Tâm trùm khắp cả pháp giới. Tất cả vạn hữu vũ trụ có thể nằm gọn trong hạt cải. Hạt cải có thể thu nhiếp tất cả vũ trụ vạn pháp. Thể tánh của tâm nhiếp thu tất cả. Tất cả là một, một là tất cả.**"*

Vài lời trên đã tóm tắt phần nào những tinh túy của Kinh Hoa Nghiêm. Thật vậy, chúng ta hãy đọc đoạn sau đây trong Phẩm Nhập Pháp Giới, lời của nữ nhân Thích Ca Cù Ba giảng một pháp môn giải thoát cho Thiện Tài đồng tử, "Này Thiện Nam Tử!..Ta quán thân của Bồ Tát, nơi mỗi lỗ chân lông, mỗi niệm thấy vô

lượng vô biên thể giới rộng lớn, những sự an trụ, trang nghiêm, hình trạng, những núi, đất, mây, danh hiệu, Phật xuất thế, những đạo tràng, chúng hội, diễn thuyết những kệ kinh, những sự quán đảnh (灌頂- Abhiṣeka), các thừa, những phương tiện, những thanh tịnh.

Lại mỗi niệm nơi mỗi lỗ chân lông của Bồ Tát thường thấy vô biên Phật hải, những sự ngôi đạo tràng, những thần biến, thuyết pháp, thuyết kinh hằng không gián đoạn.

Lại nơi mỗi lỗ chân lông của Bồ Tát thấy vô biên chúng sanh 'hải': những trụ xứ, hình mạo, tác nghiệp, căn tánh."

Câu kệ của Đức Phật:

*Thấy trong một nguyên tử
Và trong mỗi nguyên tử
Toàn thể thế gian
Đó là điều bất khả tư nghì.*

